

Vaarbewijs

30 APR 2016

Deze week werd bekend dat de overheid adviseert om het Vamex onder te brengen bij het CBR. Dat betekent dat deze organisatie in de toekomst het examen voor bijvoorbeeld Marifooncertificaat en het Klein Vaarbewijs zal afnemen.

EpcO Ongering
Foto: ericvanvuuren

Het CBR is vooral bekend van de rijbewijsexamens, maar ook examens voor de beroepsvaart en luchtvaartbrevetten zijn bij deze grote examenclub voor het vervoer ondergebracht. Daarom lijkt me dit een goede stap. Alle vervoersexamens bij één professionele club onderbrengen schept duidelijkheid. Conservatieve krachten in de watersport vinden het onderbrengen van de watersportexamens bij een grote organisatie maar niks. Zou er bij het CBR met al haar examens wel genoeg aandacht zijn voor de watersport? Bij het CBR zou het bijvoorbeeld een paar dagen kunnen duren voor je het vaarbewijs krijgt als je het examen hebt gehaald. Nu krijg je het direct na het slagen mee, een onlangs gerealiseerd wapenfeit waarvoor Vamex zich ferm op de borst slaat. Vamex is lang geleden ontstaan vanuit enkele watersportbonden en heeft bij het invoeren van het vaarbewijs voor watersporters gekozen voor een puur theoretische ‘beroepsvaart-light’ variant. Het inslaan van deze uitsluitend theoretische weg is volgens mij een foute richting, maar Vamex heeft deze route nooit verlaten. Nu hebben hoger opgeleide mensen een hogere slagingskans, zonder dat is aangetoond dat hoger opgeleide mensen werkelijk veiliger of met minder schade varen. Het is Vamex niet gelukt om mensen af te leveren die bewezen goed en veilig kunnen varen. Hopelijk lukt het de mensen van het CBR in een nieuwe opzet wel

Geachte DAC leden,

Deze column verscheen d.d. 30 april jl. in de Vaarkrant. De column verscheen kort na de jaarlijkse VAMEX bijeenkomst van opleiders een bijeenkomst en een dag na een door VAMEX georganiseerd overleg met uitgevers van cursusmateriaal waardoor het de schijn heeft dat (kennelijk eenzijdige) input is gegeven door een der aanwezigen aldaar.

Mede namens de vzt. DAC, Wim Loots

Wat is er af te dingen op het artikel van Ongering. Per citaat uit het artikel:

‘Deze week werd bekend dat de overheid adviseert om het Vamex onder te brengen bij het CBR’.

Ongering is slecht geïnformeerd of verdraait bewust de feiten. Dit nieuws is reeds ruim twee jaar oud en ook door de bonden en VAMEX met al hun bezwaren openbaar gemaakt. Vorig jaar april is het ook uitvoerig in de jaarlijkse VAMEX-bijeenkomst met opleiders aan de orde gesteld. Het komt voort uit de bekende actie van minister Blok om het aantal ZBO's te verminderen. De reden dat VAMEX en CBR nog niet zijn samengevoegd, is dat er bij het Ministerie van I&M twijfel bestaat of samenvoeging wel zo'n goede zet is. VAMEX presteert goed en het is de vraag of het CBR dezelfde kwaliteit kan bieden. Bij samenvoeging dreigt het kind met het badwater weggegooid te worden.

‘Alle vervoerexamens bij een professionele club’

Is VAMEX dan niet professioneel? Onlangs is VAMEX door het Ministerie van I&M met 'professioneel' aangeduid. Bij klantenquêtes behaalt VAMEX hoge scores terwijl het CBR regelmatig slecht in het nieuws komt. Recent nog: financiële tekorten, lange wachttijden, voorspelbare examenvragen, verhoging van tarieven, fraude door examiner, zeer lage slagingspercentages etc.

VAMEX kent een laagdrempelige goede en snelle bezwaarprocedure en een laagdrempelige onafhankelijke beroepsprocedure. Bij het CBR is dat veel minder goed geregeld en komt men voor een eventueel beroep zelfs bij de ombudsman terecht.

Overigens was het percentage ingediende bezwaren bij de VAMEX in 2015 slechts 0,15% van de 24.000 examens.

‘Conservatieve krachten in de watersport vinden het onderbrengen van de watersportexamens bij een grote organisatie maar niks. Zou er bij het CBR met al haar examens wel genoeg aandacht zijn voor de watersport?’

Onduidelijk is wat bedoeld wordt met conservatieve krachten. Wel is duidelijk dat enkele examinatoren die zowel bij VAMEX als bij CBR actief zijn, een groot bureaucratieverschil waarnemen. VAMEX richt zich specifiek op een doelgroep en verleent daarom veel extra maatwerk (ICC, Groot Pleziervaartbewijs, marifonie-examens). Overigens is er maatschappelijk een toenemend bewustzijn dat grote organisaties vaak minder goed presteren dan kleine flexibele organisaties. Volgens de namens het Ministerie onafhankelijk controleur de Stichting Examenkamer heeft VAMEX zich ontwikkeld tot een 'voorbeeld exameninstelling'. Niet voor niets zijn van verschillende kanten suggesties gedaan om de examens voor de beroepsvaart van het CBR over te hevelen naar de VAMEX.

‘Bij het CBR zou het bijvoorbeeld een paar dagen kunnen duren voor je het vaarbewijs krijgt als je het examen hebt gehaald. Nu krijg je het direct na het slagen mee, een onlangs gerealiseerd wapenfeit waarvoor Vamex zich ferm op de borst slaat.’

Die 'paar dagen' zijn volkomen uit de lucht gegrepen. CBR heeft nog geen enkele indicatie gegeven dat de afgifte mogelijk überhaupt mogelijk zal zijn, noch over een tijdsduur voor een eventuele afgifte van het KVB. Juist deze directe afgifte scoort net als de korte wachttijd voor een examen, het hoogst bij klantenquêtes van de VAMEX. De directe afgifte is bovendien een prima middel tegen fraude (persoonsverwisseling) omdat de foto, verklaring en handtekening ter plaatse worden afgewikkeld. CBR heeft vanwege de 'rompslomp' de marifonie-examens jaren geleden afgestoten. De VAMEX vond dat deze service voor watersporters niet verloren mocht gaan en organiseert ze nog steeds.

‘Vamex is lang geleden ontstaan vanuit enkele watersportbonden en heeft bij het invoeren van het vaarbewijs voor watersporters gekozen voor een puur theoretische ‘beroepsvaart-light’ variant. Het inslaan van deze uitsluitend theoretische weg is volgens mij een foute richting, maar Vamex heeft deze route nooit verlaten.’

Ongering geeft VAMEX de schuld van de keuze van in zijn ogen een ‘beroepsvaart-light’ variant, wat dat ook moge zijn. Die keus heeft VAMEX niet zelf gemaakt. Die keus ligt bij het Ministerie, dat zich sinds de VAMEX is aangesteld als examiner, heeft laten adviseren door de Domein Advies Commissie (DAC). In de DAC is een brede vertegenwoordiging van alle vaarweggebruikers, handhavers, nautisch onderwijs en ook een afvaardiging namens de opleiders aanwezig. Als VAMEX zou opgaan in het CBR zou er een vergelijkbare inspraak/adviesmogelijkheid moeten blijven. Een overname door CBR brengt in het advies van de DAC in principe geen wijziging. Gebeurt dit wel dan zou dat betekenen dat de recreatieve sector bij het CBR buiten spel wordt gezet. Dat kan nooit de bedoeling zijn.

De DAC heeft zich in 2010 al uitgesproken voor een examen dat gericht is op inzicht en praktijktoepassing. Hierdoor is het examen minder op theoretische kennis, maar op de praktijk gericht. Een (aanvullend) praktijkexamen is door de DAC als niet realistisch gekwalificeerd. Het leidt tot hoge kosten voor de watersporter en bovendien tot veel organisatorische en administratieve lasten. Bovendien wordt er in Nederland veel aan theorie- en praktijkopleidingen gedaan bij vaarscholen en verenigingen onder andere via het bekende CWO-systeem. Daarbij komt dat de ongevallen cijfers in de recreatieve watersport zo laag zijn dat het Ministerie heeft afgezien van onderzoek naar de daadwerkelijke invloed van het KVB dat door de DAC werd voorgesteld. De meerderheid van de bonden ziet meer heil in goede samenwerking op het gebied van vrijwillige educatie, een goede handhaving van de regels en goede voorlichting o.a. door middel van ‘Varen doe je Samen’.

Tot slot: uit onderzoek blijkt dat ca. 45 % van de examenkandidaten KVB dit examen vrijwillig doet, omdat ze niet met een vaarbewijsplichtig schip varen. Hiermee wordt de veiligheid op het water sterk bevorderd. Deze groep zal afhaken als met een verplicht praktijkexamen de kosten drastisch zullen toenemen. De bonden vrezen deze groep kwijt te raken. Ook als de minder toegankelijke en bureaucratische examen‘fabriek’ CBR zonder directe betrokkenheid van de bonden deze examens gaat organiseren. Dit zal een negatieve uitwerking hebben op de huidige integrale aanpak van de veiligheid op het water door de watersportsector zelf. Bovendien is er veel vrijwillige inzet en expertise bij de bonden die op dit terrein verloren kan gaan.

‘Nu hebben hoger opgeleide mensen een hogere slagingskans, zonder dat is aangetoond dat hoger opgeleide mensen werkelijk veiliger of met minder schade varen. Het is Vamex niet gelukt om mensen af te leveren die bewezen goed en veilig kunnen varen.’

Dat beter opgeleiden een hogere slagingskans hebben, komt bij de meeste examens voor en is niet specifiek. De stelling dat het VAMEX niet gelukt is om mensen af te leveren die goed en veilig kunnen varen is volkomen uit de lucht gegrepen. Er is geen onderzoek dat die uitspraak kan onderbouwen. De meeste oorzaken van de zeer weinig ernstige ongevallen waarbij watersporters betrokken waren betroffen slechte voorbereiding, onoplettendheid en buitensporig gedrag. Bij onderzoek bleek ook dat van de gevallen waarbij recreatievaart en beroepsvaart betrokken waren in ca. de helft daarvan beroepsvaart schuld had.

‘Hopelijk lukt het de mensen van het CBR in een nieuwe opzet wel’

Hopen doet geloven... maar waarop is de hoop van Ongering gebaseerd.

De watersportbonden, de DAC hebben zich in de achtergronden verdiept en zien een overgang naar CBR niet zitten. De meeste opleiders hebben diezelfde mening.

Helaas heeft Ongering zelf niet contact gezocht met de VAMEX of de bonden om achtergronden en feiten te checken. Is dit professioneel c.q. professionele journalistiek? Het zet mensen via een landelijk dagblad op het verkeerde been. Het kan zelfs leiden tot een afname van het aantal examenkandidaten dat vrijwillig examen doet en daardoor slecht voor de veiligheid op het water.